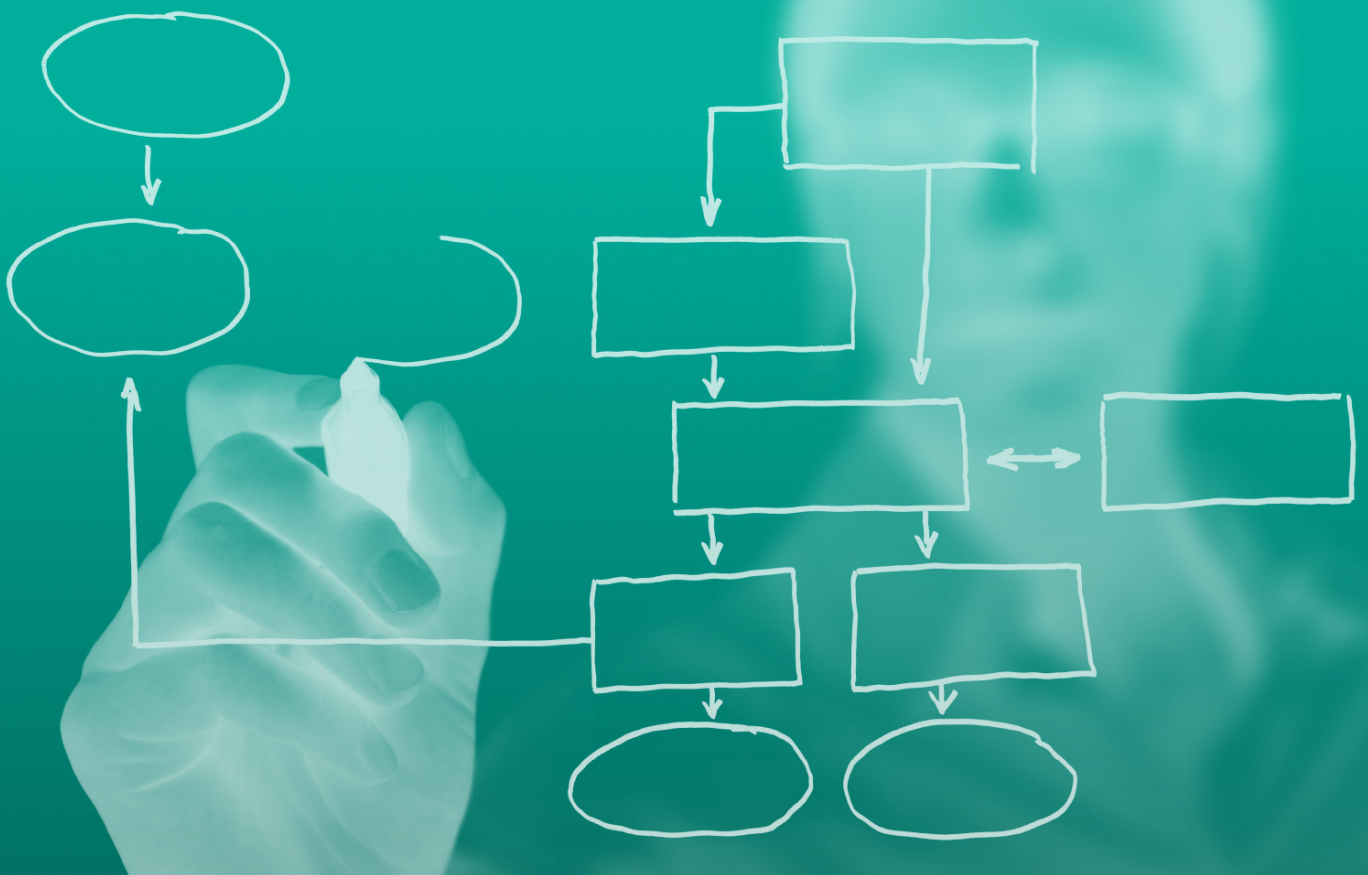

ACTUALITZACIONS EN FISIOTERÀPIA

Edita

**Col·legi
de Fisioterapeutes
de Catalunya**

JUNTA DE GOVERN

Degà: Ramon Aiguadé
Vicedegana: Yolanda Sánchez
Secretària: Cristina Adillón
Vicesecretària: M. Carmen Sánchez
Tresorera: Marlen M. Moreno
Vicetresorer: Luis Ignacio Soto
Vocals: Clara Bergé, Ismael Martí,
Alfons Mascaró, Daniel Freixes,
Anahí Castilla, Jordi Vilaró

COMITÈ CIENTÍFIC

Ramon Aiguadé, Luciana Moizé
Arcone, Yolanda Sánchez Retamero,
Javier Jerez Roig, Mercè Sitjà Rabert,
Jordi Esquirol Causa, Jordi Vilaró
Casamitjana, Josep Medina Casanovas

COMITÈ EDITORIAL

Luciana Moizé Arcone, Javier Jerez Roig

ASSESSORS CIENTÍFICS

Javier Jerez Roig, Jordi Esquirol Causa

COORDINACIÓ I

ASSESSORAMENT LINGÜÍSTIC

Marta Bordas Manjón

DISSENY I MAQUETACIÓ

Jordi Rodríguez Ramos

El Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya no participa necessàriament de les opinions manifestades en els articles signats, la responsabilitat dels quals correspon exclusivament als seus autors.

Seu social

c/Segle XX, 78. 08032 Barcelona
Tel. 93 207 50 29 Fax. 93 207 70 22
www.fisioterapeutes.cat
cfc@fisioterapeutes.cat

Enviament dels manuscrits a:

Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya. Revista Científica.
c/Segle XX, 78. 08032 Barcelona
revistacientifica@fisioterapeutes.cat

DL: B-16049-2012

ISSN: 2014-6809

SUMARI

EDITORIAL

Pàgina 4

Donem visibilitat als treballs científics realitzats a Catalunya

Javier Jerez Roig, assessor de Recerca del CFC

RESUMS DE TREBALLS ACADÈMICS

Pàgina 5 a 8

RESUMS DE TREBALLS DE FINAL DE GRAU

Eficàcia i seguretat de l'insuflador-exsuflador mecànic amb un diferencial de pressions optimitzat per al drenatge de secrecions en pacients crítics amb ventilació mecànica invasiva: protocol de recerca

Martiáñez Vendrell M

Declivi funcional en residents geriàtrics de la comarca d'Osona durant un període de 2 anys

Gràcia Micó P

Evaluación de la eficacia de un protocolo para el tratamiento de la incontinencia urinaria en las mujeres de Banjul (Gambia)

Beteta Riera V

Activación glútea para mejorar la estabilidad de tobillo

Ferrando M, Gil L, Poblet A, Zubizarreta N

RESUMS DE RECERCA FINANÇATS PEL CFC

Pàgina 9 a 16

RESUMS DE PROTOCOLS D'ESTUDIS DE RECERCA

Intervenció socioecològica per reduir l'abandonament de l'activitat física en diabètics tipus 2 des de l'atenció primària: estudi mixt amb assaig clínic aleatoritzat

Jabardo-Camprubí G, Donat-Roca R, Sitjà-Rabert M, Castro-Prat R, Cirera-Viñolas E, Solà-Serrabou M

Factors de risc del deteriorament de la funció pulmonar de residents geriàtrics post COVID-19: un estudi de casos i controls

Rosa de Oliveira V, Farrés-Godayol P, Moreno-Martin P, Romero-Mas M, Leandro Bezerra de Souza D, Castro-Prats R, Minobes-Molina E, Jerez-Roig J

Efectos de la actividad física en la salud mental de adultos jóvenes con discapacidad intelectual leve o moderada: estudio mixto con diseño secuencial explicativo

Oliveras-Fabregas A, Giné-Garriga M, Simó-Algado S, Jerez-Roig J, Simón-Sales S, Varela-Vásquez Luz A

Disseny i validació d'una escala de la capacitat de representació del cos, moviments i accions de l'extremitat inferior

Bassas Bullich E, Sallés Oller L, Girabent Farrés M

Resposta cardiovascular de l'exercici terapèutic en sèniors amb discapacitat intel·lectual: protocol d'un assaig controlat aleatoritzat per clústers

Simon-Siles S, Vilaró Casamitjana J, Font-Farré M, Guerra-Balic M, Javierre C, Oliveras Fàbregas A, R. Oviedo G

Col·legi de Fisioterapeutes

de Catalunya

Eficàcia de un programa de exercici terapèutic grupal en pacients con distrofies musculars: ensayo clínic aleatorizado controlado

Sebio García R, Martí Romeu JD, Taranu M, Laxe S, Vicente Jerez O, García Bouyssou I

Estudio cualitativo sobre las experiencias asociadas a la intervención preoperatoria de fisioterapia en pacientes operados de artroplastia total de rodilla

Escribà Salvans A, Ochandorena-Acha M, Yildirim M, Terradas-Monllor M

RESUMS D'ESTUDIS DE RECERCA

Validación de un programa de ejercicios de doble tarea para la mejora del equilibrio y velocidad de la marcha en el adulto mayor: Método Delphi

Varela-Vásquez LA, Girabent-Farrés M, Medina-Rincón A, Rierola-Fochs S, Jerez-Roig J, Minobes-Molina E

APRÈN A FER RECERCA

Pàgina 17 a 20

El diagrama de Gantt com a recurs per gestionar projectes de recerca

Jerez-Roig J, Giné-Garriga M, Coll-Planas L, Moizé-Arcone L, Romero-Mas M

RESUM DE CONGRESSOS

Pàgina 21 a 23

Fisioteràpia i mobilització precoç en el pacient crític al "XLVII Congreso Nacional de la SEEIUC"

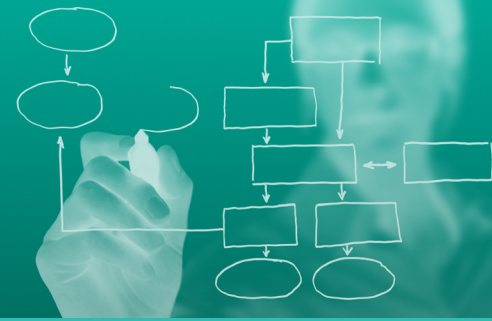
Reynals Hidalgo I

II Congrés Internacional de Fisioteràpia (FTP22)

Jerez Roig J, Moizé L

AGENDA

Pàgina 24

DONEM VISIBILITAT ALS TREBALLS CIENTÍFICS REALITZATS A CATALUNYA

Javier Jerez Roig
Assessor de Recerca del CFC

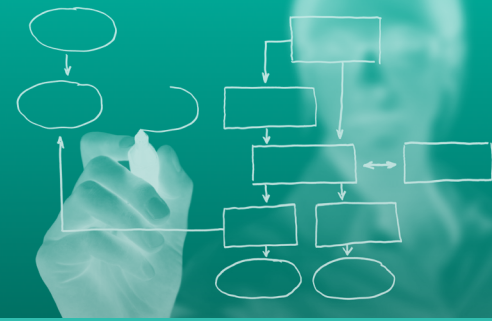

Presentem el segon número de la revista científica del CFC publicat l'any 2022, el número 20 des de la seva creació. Per tal de donar visibilitat als treballs científics realitzats pels centres universitaris catalans, es publiquen quatre resums de treballs finals de grau. A continuació, consten set resums de projectes finançats a la convocatòria 2021 del CFC. A més, es presenta un resum d'estudi de recerca de la convocatòria 2019. Cal tenir en compte que els projectes finançats en aquesta convocatòria es van veure afectats per la pandèmia i, per tant, la seva finalització s'ha endarrerit més del previst inicialment. És destacable l'interès per aquests ajuts, així com la creixent varietat de temàtiques, que inclou àmbits en què tradicionalment no s'hi investigava tant, com ara l'exercici terapèutic o la fisioteràpia geriàtrica, oncològica i pediàtrica. També cal destacar l'augment progressiu de projectes multicèntrics i amb equips multidisciplinaris. Durant el període 2019-2021 s'ha mantingut constant el nombre de propostes presentades: 26 anualment, de les quals 8 han estat concedides a cada convocatòria. A l'última (any 2022) hi ha hagut un lleuger augment, amb un total de 28 projectes

enviats. Aquests indicadors resulten en una taxa d'èxit propera al 30 %, substancialment superior a la majoria de convocatòries públiques i privades a nivell nacional i europeu. Per tant, aquests ajuts suposen una gran oportunitat per a fisioterapeutes amb desig de finançar els seus projectes de recerca.

A la secció "Aprèn a fer recerca" es presenta un article sobre com realitzar un diagrama de Gantt, que esperem resulti útil per a la gestió de projectes de recerca. Finalment, hi consta un text sobre el XLVII Congreso nacional de la SEEIUC i un altre del II Congrès Internacional de Fisioteràpia (FTP22) realitzat aquest any; tot seguit, podreu consultar l'agenda de propers esdeveniments científics de renom.

Esperem que els continguts d'aquest número resultin d'interès. Des del Comitè Editorial us animem a participar en aquesta revista com a mitjà per comunicar la recerca realitzada pels i les fisioterapeutes de Catalunya. Estem a la vostra disposició per a possibles comentaris o suggeriments. Aprofitem per desitjar-vos un bon any 2023!

EFICÀCIA I SEGURETAT DE L'INSUFLADOR-EXSUFLADOR MECÀNIC AMB UN DIFERENCIAL DE PRESSIONS OPTIMITZAT PER AL DRENATGE DE SECRECIIONS EN PACIENTS CRÍTIQS AMB VENTILACIÓ MECÀNICA INVASIVA: PROTOCOL DE RECERCA

Maria Martiàñez Vendrell (mariamv4@blanquerna.url.edu)

Professor: Dani Martí Romeu

Afiliació: Facultat de Ciències de la Salut Blanquerna, Universitat Ramon Llull

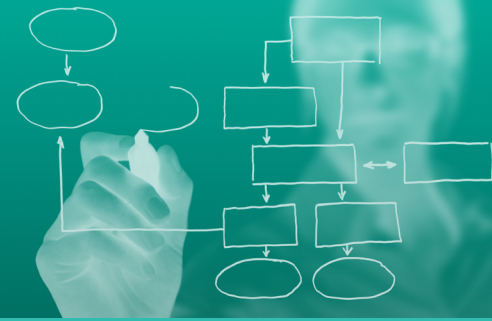
Data de presentació: 06/05/2022

Els pacients crítics amb ventilació mecànica invasiva (VMI) tenen un risc elevat de patir retenció d'esput. Aquesta complicació sovint és deguda a la combinació d'una producció excessiva de secrecions i a la dificultat per a la seva eliminació eficaç. L'insuflador-exsuflador mecànic (I-EM) és una tècnica instrumental de fisioteràpia respiratòria que facilita, de manera no invasiva, el drenatge de secrecions proximals, generant elevats fluxos espiratoris per simular una tos. En els últims anys, l'I-EM ha estat utilitzat en pacients crítics amb VMI, presentant resultats òptims i prometedors, però l'evidència que dona suport al seu ús és escassa i, sobretot, encara no s'ha determinat quina és la millor configuració per al seu ús. Per tant, existeix una clara necessitat de futurs estudis per aprofundir en els coneixements i determinar l'ajustament de les seves variables per aconseguir els màxims beneficis.

L'objectiu principal d'aquest estudi és avaluar l'eficàcia en l'eliminació d'esput de l'I-EM amb un diferencial de pressions optimitzat de +40/-70 cmH₂O *versus* l'ús de pressions estàndards de +40/-40 cmH₂O en pacients crítics amb ventilació mecànica invasiva.

Assaig clínic, aleatoritzat i simple-cec d'una mostra total de 40 subjectes sent tots ells pacients crítics ≥ 18 anys, amb ventilació mecànica invasiva >48 h i amb un valor en l'escala *Richmond Agitation Sedation Scale* (RASS) d'entre -3/-5. Tots els pacients rebran tècniques manuals de fisioteràpia respiratòria i, addicionalment, I-EM en +40/-40 cmH₂O (grup control) o I-EM en +40/-70 cmH₂O (grup intervenció). En el primer cas el dispositiu estarà configurat amb un temps inspiratori i espiratori de 3 i 2 segons, respectivament, amb una pausa d'1 segon i un flux inspiratori mitjà, mentre que en el segon cas el temps inspiratori arribarà fins als 5 segons, i es mantindrà el temps espiratori en 2 segons. En ambdós casos es realitzaran 4 sèries de 5 cicles d'insuflació-exsuflació amb una pausa d'1 minut entre sèries. La variable principal serà el volum d'esput aspirat al final de la sessió de fisioteràpia però també es valoraran, abans i després de la sessió, la mecànica respiratòria, l'hemodinàmica i l'intercanvi de gasos de cada subjecte.

PARAULES CLAU: Mechanical ventilation, sputum clearance, physiotherapy, pulmonary mechanisms, mechanical insufflation-exsufflation.

RESUMS DE TREBALLS DE FINAL DE GRAU

DECLIVI FUNCIONAL EN RESIDENTS GERIÀTRICS DE LA COMARCA D'OSONA DURANT UN PERÍODE DE 2 ANYS

Pol Gràcia Micó (pol.gracia@uvic.cat)

Tutor: Javier Jerez Roig

Afiliació: Grup de recerca Methodology, Methods, Models and Outcomes of Health and Social Sciences (M₃O).
Facultat de Ciències de la Salut i el Benestar. Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya [UVic - UCC].

Data de presentació: 08/06/2022

Com a conseqüència de l'augment de l'esperança de vida hi ha hagut un increment de la població major de 65 anys. Degut a l'envelliment, s'observa una disminució en la capacitat per realitzar activitats de la vida diària dins d'aquesta població, sobretot en residents geriàtrics, que perden autonomia, així com augmenta la seva necessitat de rebre cures bàsiques per part de terceres persones, ja siguin professionals o familiars.

L'objectiu principal del present estudi va ser verificar la incidència de declivi funcional en residents geriàtrics de la comarca d'Osona durant un període de 2 anys.

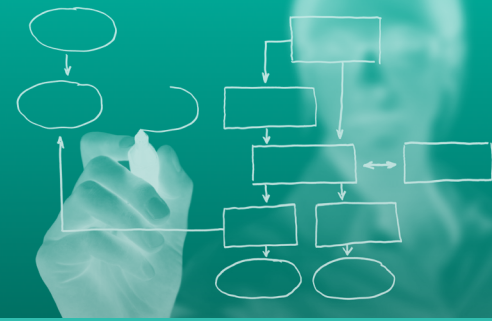
És un estudi amb un disseny observacional i longitudinal, que va ser realitzat a Catalunya, concretament a la comarca d'Osona amb la participació de 5 de les 19 residències geriàtriques de la comarca, en un període de 2 anys. Les dades per realitzar l'estudi es van mesurar a partir del qüestionari de l'índex de Barthel, i a continuació es van treballar amb una anàlisi descriptiva.

Dels 981 residents geriàtrics, 185 van formar part de la mostra (18,85 %), a causa de la interrupció produïda per la pandèmia de la COVID-19. En els resultats, obtinguts a partir de la mostra final de 88 participants, hi havia un 85,2 % de dones, i l'edat mitjana era de 85 anys, aproximadament. La mitjana de malalties diagnosticades era de 5,5. Segons el nivell de dependència, es va observar que el 28,4 % tenien dependència severa, el 47,7 % dependència moderada, el 17 % dependència lleu, i el 6,8 % eren independents. En el període de 24 mesos es va observar declivi funcional en el 71,6 % de la mostra. El 5,7 % (5 residents) van tenir un manteniment de la funció sense cap fluctuació, i van aconseguir millorar en alguna de les avaluacions el 28,4 % dels residents. L'ítem 'Bany' era el més afectat i, per contra, 'Menjar' era el que menys. L'activitat amb menys declivi funcional va ser 'Vestir-se' i la que més, 'Menjar'.

Com a conclusions hi ha hagut un declivi més gran que en altres estudis (71,6 % envers d'un 50 %) ja que, probablement serà a causa de les restriccions de la pandèmia, però és necessari en el futur analitzar més en detall els factors predictors.

PARAULES CLAU: Declivi funcional, residències geriàtriques, incidència, gent gran.

KEYWORDS: Functional decline, nursing homes, incidence, older people.

EVALUACIÓN DE LA EFICACIA DE UN PROTOCOLO PARA EL TRATAMIENTO DE LA INCONTINENCIA URINARIA EN LAS MUJERES DE BANJUL (GAMBIA)

Victòria Beteta Riera (vickybteta@gmail.com)

Tutora: Carme Campoy Guerrero

Afiliación: Facultad de Enfermería y Fisioterapia. Doble grado de Fisioterapia y Nutrición Humana y Dietética

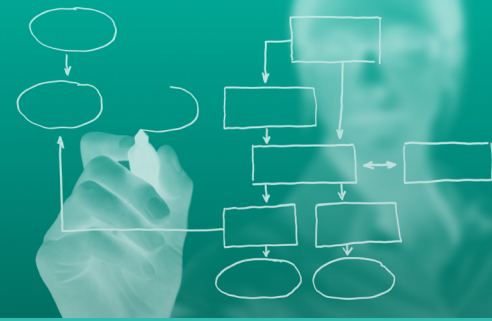
Fecha de presentación: Curso 2021-2022

El tratamiento de los trastornos de suelo pélvico es considerado de baja prioridad puesto que no amenazan a la vida. Aun así, dichas disfunciones repercuten de manera significativa y negativamente en la calidad de vida de las pacientes. Debido a su cultura, las mujeres de los países en vías de desarrollo son más propensas a dar a luz a edades más tempranas, acostumbran a tener trabajos de gran requerimiento físico en los que se les exige cargar con grandes cantidades de peso y también son más propensas a la multiparidad. Además, en la mayoría de los casos y por falta de recursos, estos partos se producen únicamente de forma vaginal. Es por ello que, al ver todos los factores de riesgo a los que se exponen las mujeres de los países subdesarrollados, se plantea que el número de mujeres con disfunciones del suelo pélvico en Gambia podría ser mayor al 50 % actualmente estimado. Aunque se presenta una gran dificultad para conocer el porcentaje real de mujeres que presentan incontinencia urinaria debido también al gran tabú que supone, en dicha sociedad, en la que dar a luz a descendencia y complacer a sus maridos es una labor importante para las mujeres. Dada la gran magnitud del problema y la falta de datos para hacerle frente, se presenta la necesidad de investigación y evaluación de la efectividad de un plan de acción ante esta disfunción.

El objetivo es evaluar la eficacia de un plan basado en ejercicios de Kegel, electroestimulación, bolas chinas, maniobra *knack*, ejercicios de movilización lumbopélvica y reeducación de la tos y carga de pesos para el tratamiento de la incontinencia urinaria en las mujeres múltiparas de Banjul comprendidas entre los 40 y 70 años.

Se realizará un ensayo clínico aleatorizado (ECA) a doble ciego, prospectivo y longitudinal. La muestra de estudio se obtendrá de forma consecutiva y, posteriormente, se dará lugar a la formación de dos grupos; el grupo experimental y el grupo control. La población de estudio son las mujeres múltiparas de Banjul con una edad comprendida entre los 40 y los 70 años y que presenten incontinencia urinaria. Ambos grupos (control y experimental) recibirán a diario, de lunes a viernes, un tratamiento diferente para la incontinencia urinaria. La recogida de datos durará 12 meses.

PALABRAS CLAVE: Suelo pélvico, incontinencia urinaria, mujeres, África Subsahariana.

ACTIVACIÓN GLÚTEA PARA MEJORAR LA ESTABILIDAD DE TOBILLO

Mar Ferrando (marfódsmt@gmail.com), Laura Gil (laura.gilp@alumni.urv.cat),
Ariadna Poblet (ariadna.poblet.1993@gmail.com) i Nagore Zubizarreta (nagorezubi5@gmail.com)

Tutora: Cristina Adillón*

* Correspondencia: cristina.adillon@urv.cat; Tel.: (34) 977779940

Afiliación: Universitat Rovira i Virgili, Facultat de Medicina y Ciencias de la Salud,
Departamento de Medicina y Cirugía; Instituto de Investigación Sanitaria Pere Virgili
Fecha de presentación: 17 de junio de 2022

En la sociedad actual hay una alta prevalencia de inestabilidad crónica de tobillo. La evidencia sugiere que existe una relación entre la falta de fuerza de la musculatura de la cadera y la alteración de los patrones neuromusculares relacionados con la inestabilidad de tobillo.

El objetivo es demostrar si hay una mejora en la estabilidad de tobillo después de realizar un circuito de ejercicios para activar la musculatura glútea en individuos matriculados en el Grado de Fisioterapia de la Universitat Rovira i Virgili de entre 18 y 35 años.

Se realizó un estudio cuasi-experimental a simple ciego entre septiembre de 2021 y junio del 2022. Las variables principales fueron: la estabilidad dinámica (valorada con el *Hurdle step test*), la estabilidad en el aterrizaje de un salto monopodal (valorada con el *Single leg vertical jump test*) y el equilibrio monopodal (valorado con el *Single leg stance test*).

El procedimiento experimental consistió en realizar una valoración inicial de estas variables mediante sus respectivos test en ambas extremidades inferiores. Seguidamente, ejecutaron 2 vueltas a un circuito de ejercicios para activar la musculatura glútea (*front plank with hip ABD*, *clamshell with band*, *split squat* y *glute bridge*). In-

mediatamente después se realizó una valoración final con los mismos test.

Para el análisis de los resultados se utilizó la prueba de rangos con signo de Wilcoxon y se compararon y observaron las diferencias entre las variables antes y después de la intervención, aceptando un riesgo alfa de 0,05 y planteando un contraste de hipótesis unilateral.

Se analizaron 26 participantes, de éstos, un 57,69 % eran mujeres. La mediana de edad fue de 22,50 (1,75) años. Se observaron diferencias estadísticamente significativas en los porcentajes de la máxima contracción isométrica voluntaria antes y después de la intervención en el peroneo largo ($p=0,039$) al realizar el *Single leg stance test* y en el glúteo medio ($p=0,022$) durante el *Single leg vertical jump test*. También hubo una disminución en la variabilidad del eje medio-lateral del tobillo de 3,19 (21,10) N en el equilibrio monopodal y de 18,31 (31,43) N en la estabilidad en el aterrizaje de un salto monopodal.

La activación de la musculatura glútea, a través de un circuito de ejercicio terapéutico específico, mejora la estabilidad en el aterrizaje de un salto monopodal y el equilibrio monopodal en personas adultas, inmediatamente después de la intervención.

PALABRAS CLAVE: Tobillo, ejercicio terapéutico, electromiografía, ejercicio en circuito, fuerza muscular.

INTERVENCIÓ SOCIOECOLÒGICA PER REDUIR L'ABANDONAMENT DE L'ACTIVITAT FÍSICA EN DIABÈTICS TIPUS 2 DES DE L'ATENCIÓ PRIMÀRIA: ESTUDI MIXT AMB ASSAIG CLÍNIC ALEATORITZAT

Guillem Jabardo-Camprubí¹, Rafel Donat-Roca², Mercè Sitjà-Rabert³, Ricard Castro-Prat⁴, Eva Cirera-Viñolas¹, Marta Solà-Serrabou¹

¹Grup de Recerca d'Esport i Activitat Física (GREAF), Centre d'Estudis Sanitaris i Socials, Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya, Sagrada Família 7, Vic, Espanya. ²Facultat de Ciències de la Salut UManresa. Sport Exercise and Human Movement (SEaMH).

Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya. Av. Universitària 4-6, Manresa, Espanya. ³Facultat de Ciència de la Salut Blanquerna, Global Research on Wellbeing (GRoW) Research Group, Universitat Ramon Llull, Padilla 326-332, Barcelona, Espanya. ⁴Methodology, Methods, Models and Health and Social Outcomes Research Group (M₃O), Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya, Sagrada Família 7, Vic, Espanya.

Autor de correspondència: guillem.jabardo@uvic.cat
Convocatòria: 2021

RESUM

Introducció: L'activitat física (AF) és un comportament clau per a les persones que conviuen amb diabetis tipus 2 (DT2). Les recomanacions dels professionals de la salut se solen centrar en caminar, però els resultats només són apreciables a curt termini i no s'aconsegueix reduir l'abandonament de l'AF a llarg termini. Utilitzant un model socioecològic (processos socials bàsics) basat en una intervenció complexa, tenint en compte les diferents dimensions que afecten el comportament en relació a l'AF, es pot reduir l'abandonament d'aquesta població i millorar-ne l'adherència. L'objectiu d'aquest estudi es divideix en dos. Primer, en avaluar l'efectivitat d'una intervenció d'AF des de l'atenció primària a través de la marxa nòrdica juntament amb un model socioecològic, en persones que conviuen amb DT2 a Catalunya. En segon lloc, explorar la viabilitat i aplicabilitat d'aquesta intervenció des d'una perspectiva qualitativa tenint en compte tant els usuaris com els professionals de la salut.

Metodologia: S'ha dissenyat un assaig clínic aleatoritzat per valorar l'efectivitat de la intervenció (marxa nòrdica des d'una perspectiva socioecològica), respecte a un comparador actiu (marxa nòrdica) i a un grup control (assessorament habitual dels serveis de salut i professionals de la salut). Els dos grups actius realitzaran dues sessions a la setmana durant dotze setmanes. S'hi inclouran aquelles persones que conviuen amb DT2 i són inactives físicament, majors de 40 anys, sense contraindicacions mèdiques per iniciar AF. S'enregistraran els nivells d'AF, abandonament, qualitat de vida i els valors metabòlics i de salut abans, després de la interven-

ció i als 9 i 21 mesos després de la intervenció. L'efecte de les diferents intervencions s'avaluarà mitjançant una anàlisi de dos factors de variància: grup de tractament *versus* temps. A més, es realitzarà una prova ANOVA de dos factors amb models mixtos lineals per a mesures repetides. Finalment, una anàlisi qualitativa mitjançant grups focals explorarà les raons de la (in)efectivitat de les intervencions d'AF. Els resultats qualitius s'avaluaran en la postintervenció mitjançant l'anàlisi temàtica.

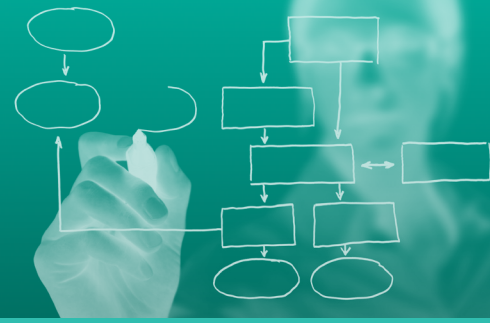
Discussió: En comparació amb els consells generals sobre AF i les prescripcions de marxa nòrdica, integrar un enfocament socioecològic a les visites d'atenció primària podria ser una manera efectiva de reduir la ràtio d'abandonament de l'AF i augmentar els nivells d'AF en pacients amb T2DM. Aquestes intervencions són necessàries per entendre el paper que juguen els processos socials complexos en el comportament quotidià que presenten aquests usuaris en relació a l'AF.

Finançament: Aquest treball ha comptat amb un ajut a la recerca del Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya (subvenció número R05/21).

Registre: NCT05159089. Physical Activity Drop-out Ratio in Patients' Living with Type 2 Diabetes. Prospective registered on 15 December 2021.

Publicació: Aquest protocol d'estudi s'ha publicat en Open Access a la revista *Trials* el 3 d'octubre de 2022. DOI: <https://doi.org/10.1186/s13063-022-06742-7>

PARAULES CLAU: Physical activity, health behaviour, type 2 diabetes, change of behaviour, socio-ecological model; Nordic Walking.

FACTORS DE RISC DEL DETERIORAMENT DE LA FUNCIÓ PULMONAR DE RESIDENTS GERIÀTRICS POST COVID-19: UN ESTUDI DE CASOS I CONTROLS

Vinicius Rosa de Oliveira¹, Pau Farrés-Godayol¹, Pau Moreno-Martin¹, Montse Romero-Mas¹,
Dyego Leandro Bezerra de Souza^{1,2}, Ricard Castro-Prats¹, Eduard Minobes-Molina¹, Javier Jerez-Roig¹

¹Research group on Methodology, Methods, Models and Outcomes of Health and Social Sciences (M₃O). Faculty of Health Sciences and Welfare. Centre for Health and Social Care Research (CESS). University of Vic-Central University of Catalonia (UVic-UCC), Vic, Spain.

²Department of Collective Health, Federal University of Rio Grande do Norte, Natal, Rio Grande do Norte, Brazil.

Correspondència: Dr. Vinicius Rosa de Oliveira; c/ de la Sagrada Família, 7, 08500 Vic, Barcelona. Correu electrònic: vinicius.rosa@uvic.cat
Finançament: Aquest treball ha comptat amb un ajut a la recerca del Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya (subvenció número R1/21).

RESUM

Antecedents: Arran de la pandèmia per la malaltia infecciosa del coronavirus 2019 (COVID-19), s'ha evidenciat la condició "long COVID" i les seves seqüeles en la població. La fibrosi pulmonar és una de les característiques clíniques més freqüents i els adults grans mostren més susceptibilitat a desenvolupar-la, fet que conseqüentment compromet la seva funció pulmonar i qualitat de vida. Els adults grans institucionalitzats presenten alts nivells de fragilitat relacionats amb un important deteriorament de les capacitats cognitiva i funcional. L'actual literatura científica de COVID-19 disposa de molts estudis que s'han centrat en identificar els factors de risc de gravetat i mortalitat. No obstant això, cap estudi ha abordat a llarg termini el comportament de la funció pulmonar i els factors predictius que la poden agreujar en residents geriàtrics recuperats de la COVID-19.

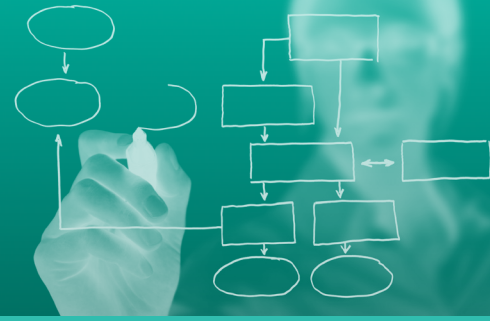
Objectiu/s: L'objectiu principal és conèixer els factors predictius de funció pulmonar alterada en una mostra d'adults grans institucionalitzats a residències geriàtriques, prèviament infectats per COVID-19. Els objectius secundaris són mesurar els nivells de fatiga, fragilitat i capacitat funcional d'aquesta població.

Metodologia: Estudi de cas-control multicèntric en residents geriàtrics d'Osona (Catalunya), on s'estudiaran individus amb funció pulmonar alterada (casos) i normal

(controls). S'inclouran homes i dones entre 65 i 95 anys, amb capacitat cognitiva preservada i diagnosticats amb la COVID-19 com a mínim 3 mesos previs. S'exclouran aquells que presentin contraindicacions a l'execució d'una espirometria. La recollida de dades es realitzarà una única vegada en cada participant. Es recolliran variables de la salut i altres relacionades amb la COVID-19, paràmetres de funció pulmonar: volum expiratori forçat en el primer segon (FEV1), capacitat vital forçada (FVC) i relació entre FEV1 i la FVC (FEV1/FVC) mitjançant espirometria. S'avaluarà el nivell de fatiga a través l'escala de fatiga de Chalder (CFQ-11), fragilitat mitjançant *Clinical Frailty Scale*, i capacitat funcional mitjançant l'índex de Barthel modificat. Amb el programa SPSS 23.0 es realitzarà estadística descriptiva, del tipus regressió logística i *odds ratio* com a mesura d'associació, amb nivell de confiança del 95 %. L'estudi s'ha aprovat pel Comitè d'Ètica de la Recerca de la UVic-UCC (codi intern 191/22).

Discussió: Actualment, cap estudi ha avaluat i relacionat la funció pulmonar amb els seus factors agreujants en residents geriàtrics recuperats de la COVID-19. Aquest estudi pretén aportar evidència científica sobre els efectes de la infecció per COVID-19 en residents geriàtrics. A més, aportarà nova informació que permetrà oferir un tractament més individualitzat i específic per a aquesta població.

PARAULES CLAU: Case-control study, COVID-19, lung function, nursing home residents, risk factors.

EFFECTOS DE LA ACTIVIDAD FÍSICA EN LA SALUD MENTAL DE ADULTOS JÓVENES CON DISCAPACIDAD INTELECTUAL LEVE O MODERADA: ESTUDIO MIXTO CON DISEÑO SECUENCIAL EXPLICATIVO

Oliveras-Fabregas Albert^{1,2,3}, Giné-Garriga Maria², Simó-Algado Salvador³,
Jerez-Roig Javier¹, Simón-Sales Sandra², Varela-Vásquez Luz Adriana¹

¹Research group on Methodology, Methods, Models and Outcomes of Health and Social Sciences (M₃O). Faculty of Health Sciences and Welfare.

Centre for Health and Social Care Research (CESS), University of Vic-Central University of Catalonia (UVic-UCC), C. Sagrada Família, 7, 08500, Vic, Spain.

²Physical Activity, Sport and Health Research Group. Faculty of Psychology, Education and Sport Sciences Blanquerna, Universitat Ramon Llull, Barcelona, Spain.

³Mental Health and Social Innovation Research Group. University of Vic-Central University of Catalonia (UVic-UCC), C. Sagrada Família, 7, 08500, Vic, Spain.

RESUM

Antecedentes: La situación de pandemia mundial ha hecho reducir aún más los niveles de actividad física de la población en general y más específicamente de la población con discapacidad intelectual. En consecuencia, están apareciendo más problemas de salud mental. La discapacidad intelectual se caracteriza por presentar limitaciones significativas tanto en el funcionamiento intelectual como en el comportamiento adaptativo que engloba habilidades sociales y prácticas cotidianas. Teniendo en cuenta la limitación de estudios científicos sobre los efectos de la actividad física en variables psicológicas de las personas con discapacidad intelectual, se presenta un estudio innovador que utilizará una metodología mixta.

Objetivos: El presente estudio se divide en dos fases. En la primera fase se pretende evaluar la asociación de los niveles de actividad física en la salud mental (estado ánimo, estrés, ansiedad, depresión y autoestima) de personas adultas jóvenes de 18 a 34 años con un grado igual o superior al 33 % de discapacidad intelectual de la provincia de Girona. Los objetivos secundarios serán evaluar la asociación de los niveles de actividad física en

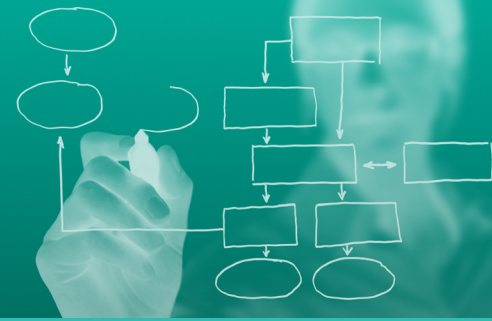
la calidad de vida, inteligencia emocional, y cantidad y calidad del sueño de las mismas personas del estudio. En la segunda fase se pretende comprender las barreras, facilitadores y motivaciones para la práctica de actividad física y los beneficios percibidos de dicha práctica.

Metodología: Se llevará a cabo un estudio mixto secuencial dividido en dos fases. La fase 1 seguirá un diseño transversal multicéntrico con datos cuantitativos. En la fase 2 utilizaremos un diseño cualitativo transversal mediante grupos de discusión y entrevistas en profundidad hasta llegar a la saturación de información.

Discusión: Es importante conocer la relación entre los niveles de actividad física y diversas variables de salud mental en una población vulnerable. Dicho conocimiento nos permitiría la promoción de la actividad física en esta población y avanzar hacia una mejora de su calidad de vida.

Financiación: Este trabajo ha contado con una ayuda a la investigación del Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya (subvención número R06/21).

PALABRAS CLAVE: Intellectual disability, exercise, mental health, quality of life, emotional intelligence.

RESUMS DE PROTOCOLS D'ESTUDIS DE RECERCA

DISSENY I VALIDACIÓ D'UNA ESCALA DE LA CAPACITAT DE REPRESENTACIÓ DEL COS, MOVIMENTS I ACCIONS DE L'EXTREMITAT INFERIOR

Eulàlia Bassas Bullich^{1,3}, Dra. Laia Sallés Oller^{2,4}, Dra. Montserrat Girabent Farrés^{2,5}

¹Investigadora principal i doctoranda ²Directora de Tesi

³Fisioterapeuta i MSC. Programa de doctorat de Cures Integrals i Servei de Salut de la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya. ORCID ID: 0000-0003-0792-7282.

⁴Doctora en Fisioteràpia per la Universitat Internacional de Catalunya. Professora de la Facultat de Ciències de la Salut de Manresa, Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya (UVIC-UCC). Grup de recerca Sport, Exercise, and human Movement SEaHM. ORCID ID: 0000-0002-6898-5833.

⁵Llicenciada en Matemàtica i doctora en Estadística per la Universitat de Barcelona. Professora permanent de l'ESCST TecnoCampus-Universitat Pompeu Fabra. Grup de recerca GRFBE 2017 SGR 297. ORCID ID: 0000-0002-9277-4729.
eulalia.bassas@uvic.cat

Finançament: Projecte becat pel Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya en la convocatòria d'ajuts a la recerca del 2021 (R07/21).

RESUM

Introducció: Les representacions mentals s'han estudiat des de múltiples disciplines vinculades al comportament motor com ara la Fisioteràpia, les Ciències de l'Activitat Física i l'Esport o la Psicologia, entre d'altres.

Les representacions mentals s'han demostrat efectives en la millora del rendiment motor així com en la facilitació de l'aprenentatge, ja sigui d'habilitats motrius noves com en la modificació d'habilitats motrius ja apreses.

La pràctica mental és una estratègia d'entrenament que consisteix en evocar, de manera repetida, imatges de moviments o gestos amb la intenció d'aprendre una nova habilitat o bé, de perfeccionar-ne una de coneguda. Avui en dia, aquesta estratègia no està integrada encara en la praxi habitual de les citades disciplines sent, per a molts professionals i/o usuaris, una tècnica desconeguda o menystinguda.

Per ampliar els estudis que hi ha sobre les representacions mentals i el seu ús, és necessària una actualització de les escales validades que en permeten la seva avaluació.

En l'actualitat, les escales validades no han evolucionat paral·lelament als estudis referents a les representacions mentals. No hi ha escales que permetin l'avaluació de la representació centrada en l'acció (una representació més global i complexa: intencional, multisensorial, influenciada d'un context, experiencialment subjectiva...).

Objectiu: Dissenyar, validar i analitzar la fiabilitat d'una escala, en català/espanyol, per a la valoració de la capacitat per generar representacions del cos, moviments i accions, a nivell de l'extremitat inferior.

Disseny de l'estudi: Estudi de validesa i fiabilitat seguint les indicacions de disseny i anàlisi de la guia *Consensus-based Standards for the Selection of Health Measurement Instruments guideline* (COSMIN).

Metodologia: El projecte es desenvoluparà en tres fases metodològiques: 1) Revisió bibliogràfica de les eines de valoració existents per a la valoració de representacions mentals. 2) Disseny i validació de contingut a través del judici d'experts/es pel mètode Delphi d'una escala de valoració de la capacitat de generar representacions del cos, moviments i accions, centrada en l'extremitat inferior. 3) Valoració de les propietats psicomètriques de la versió de l'escala validada pels experts (validació cognitiva o usabilitat, consistència interna, validació de l'estructura factorial i fiabilitat intra i interobservador).

Discussió: La validació de l'escala ha de permetre simplificar la valoració de les representacions que generen els individus. Objectivar, controlar i verificar la qualitat de la imatge mental generada per part de l'individu ha de permetre al fisioterapeuta incorporar i utilitzar, amb més control, les representacions mentals tant en l'avaluació com en el tractament, enriquint així la seva intervenció.

D'altra banda, amb la validació de la nova escala es podrà avançar en l'estudi de les representacions mentals: adaptació de l'escala a perfils poblacionals específics o a determinades patologies, estudiar la relació entre la capacitat de representació i la capacitat funcional real dels individus, afavorir la projecció i implementació de la tècnica a través de nous protocols.

PARAULES CLAU: Motor imagery, Mental practice, Reproducibility of Results and Psychometrics Instrumentation.

RESPOSTA CARDIOVASCULAR DE L'EXERCICI TERAPÈUTIC EN SÈNIORS AMB DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL: PROTOCOL D'UN ASSAIG CONTROLAT ALEATORITZAT PER CLÚSTERS

Sandra Simon-Siles¹, Jordi Vilaró Casamitjana², Manel Font-Farré¹, Myriam Guerra-Balic¹, Casimiro Javierre³, Albert Oliveras Fàbregas⁴, Guillermo R. Oviedo¹

¹Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna - Universitat Ramon Llull ²Facultat de Ciències de la Salut. Blanquerna - Universitat Ramon Llull ³Unitat de Fisiologia de l'Exercici de Bellvitge, Universitat de Barcelona. Barcelona

⁴Departament de Ciències Experimentals i Metodològiques/Facultat de Ciències de la Salut i el Benestar. Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya

Autor de correspondència: Dr. Jordi Vilaró Casamitjana, correu electrònic: jordivc@blanquerna.url.edu

Finançament parcial obtingut d'Ajuts a la Recerca del Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya (R02/21).

RESUM

Antecedents: Els sèniors amb discapacitat intel·lectual (DI) tenen nivells augmentats de comportament sedentari, envelliment precoç i comorbiditats que afecten la seva qualitat i esperança de vida. A més a més, presenten una funció cardiovascular alterada i una condició física reduïda.

Objectius: L'objectiu d'aquest estudi és avaluar l'efectivitat de l'entrenament intervàl·lic d'esprint (SIT) en comparació amb l'entrenament aeròbic continu (CAT) en sèniors amb DI, en un programa multimodal d'exercicis que inclou el treball de resistència, flexibilitat i equilibri.

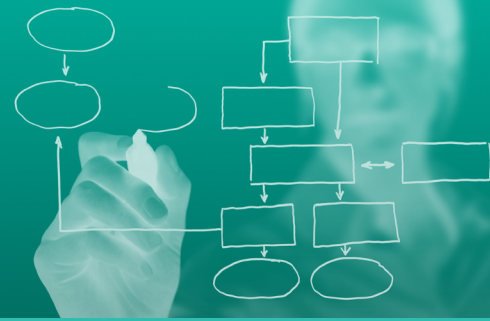
Metodologia: S'assignaran aleatòriament sèniors (majors o iguals a 40 anys) amb una DI lleu o moderada en un grup CAT, un grup SIT i el grup control (CG). Els grups d'intervenció entrenaran 3 sessions/setmana, 90 minuts/sessió durant 24 setmanes, mentre que el CG continuarà amb la seva activitat habitual. La intervenció es realitzarà amb ciclegòmetre, de manera que el grup CAT pedalejarà a un ritme continu amb cicles intercalats d'exercicis de resistència i equilibri, mentre que els participants del grup SIT realitzaran els mateixos exercicis, però pedalejant a intervals d'esprint. S'obtidran variables cardiovasculars (pressió arterial, rigidesa arterial (anàlisi de l'ona de pols i la seva velocitat), gruix de l'íntima-mitjana de la caròtida i la seva rigidesa),

variables de condicionament físic (composició corporal, força, equilibri, flexibilitat, resistència aeròbica) i el nivell d'activitat física en tres moments: abans de la intervenció, al finalitzar-la i 6 mesos després d'haver acabat la intervenció.

Discussió: Tot i que la tendència estigui canviant, hi ha una manca de literatura que permeti afirmar quins protocols d'exercici són els més adients per promoure i mantenir la salut d'individus amb DI. Prèviament es creia que l'exercici era perjudicial, o fins i tot perillós, per a aquestes persones, degut a les alteracions cardiovasculars presents en aquesta població. Actualment, s'ha demostrat que és segur. Tot i que no hi hagi literatura demostrant els beneficis d'un programa SIT en sèniors amb DI, d'acord amb els beneficis identificats en població més jove, i amb programes de menys sessions d'intervenció, semblaria coherent poder fer una hipòtesi en què els programes SIT podrien promoure efectes més beneficiosos en comparació a un programa CAT. El resultat esperat és que el grup SIT aconsegueixi obtenir millores en la salut cardiovascular i en les mesures de condicionament físic per sobre de les que es puguin obtenir amb el grup CAT.

Núm. Registre estudi: ISRCTN43594228 (ISRCTN Registry)

PARAULES CLAU: exercici, discapacitat intel·lectual, cardiovascular, entrenament aeròbic, entrenament intervàl·lic d'esprint.

EFICACIA DE UN PROGRAMA DE EJERCICIO TERAPÉUTICO GRUPAL EN PACIENTES CON DISTROFIAS MUSCULARES: ENSAYO CLÍNICO ALEATORIZADO CONTROLADO

Raquel Sebio García^{1,2,3}, Joan Daniel Martí Romeu¹, Mihaela Taranu¹, Sara Laxe¹, Óscar Vicente Jerez⁴, Inés García Bouyssou⁴

¹Servicio de Rehabilitación (ICEMEQ). Hospital Clínic de Barcelona. ²Institut d'Investigacions Biomèdiques Agustí Pi i Sunyer (IDIBAPS). Barcelona.

³Escola Superior de Ciències de la Salut TecnoCampus. Universitat Pompeu Fabra. ⁴Institut Clínic de Neurociències. Hospital Clínic de Barcelona.

Autor de correspondència: Raquel Sebio García, Servicio de Rehabilitación, Hospital Clínic de Barcelona Casanova 160 bis 08036 Barcelona, correo electrónico: sebio@clinic.cat

Projecto becado por el Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya en la convocatoria de ayudas a la investigación del 2021. Referencia concesión: R04/21

RESUMEN

Antecedentes: La prescripción de ejercicio terapéutico en pacientes con distrofias musculares continúa siendo un tema controvertido entre los profesionales sanitarios debido a la falta de investigaciones de alta calidad que sustenten los beneficios y seguridad del mismo en dicha población.

Objetivos: El objetivo principal de este estudio es evaluar la eficacia de un programa de ejercicio terapéutico (ET) y educación sanitaria (ES) en pacientes con distrofias musculares sobre la capacidad funcional y la fuerza muscular. Entre los objetivos secundarios, se incluyen: i) evaluar la factibilidad, la tolerancia y la seguridad de la intervención en esta población y ii) determinar la eficacia del programa sobre otras variables secundarias como la fatiga, la calidad de vida relacionada con la salud y los niveles de actividad física.

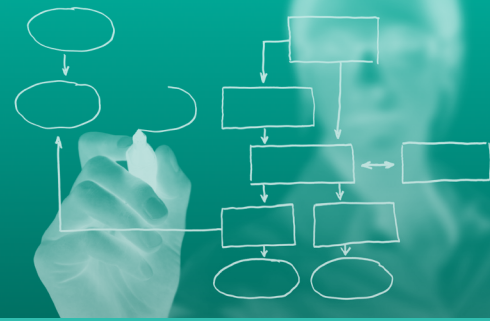
Metodología: Ensayo clínico aleatorizado controlado de grupos paralelos, evaluador-ciego. Los pacientes serán reclutados procedentes de los servicios de Neurología y Medicina Interna del Hospital Clínic y derivados al Servicio de Rehabilitación para su valoración e inclusión. El primer día se llevarán a cabo las valoraciones basales previa firma del consentimiento informado por parte del paciente. Los pacientes asignados al grupo intervención participarán en un programa de ET y ES dos días por semana durante 12 semanas mientras que los

pacientes en el grupo control continuarán con sus actividades habituales. Cada sesión tendrá una duración de 45 minutos y consistirá en 20 minutos de entrenamiento cardiovascular, 20 minutos de ejercicio de fuerza muscular en circuito y 5 minutos de estiramientos. Los pacientes serán evaluados nuevamente al finalizar los tres meses en las siguientes variables: i) capacidad funcional (Timed Up and Go), ii) fuerza muscular periférica y músculos respiratorios (dinamometría), iii) calidad de vida relacionada con la salud (SF12), iv) fatiga (BFI), v) actividad física (acelerometría) y vi) factibilidad (ratios de inclusión, tolerancia y efectos adversos). Para evitar conflictos éticos, los pacientes del GC tendrán la oportunidad de realizar el mismo programa una vez finalizada su participación en el estudio.

Discusión: Se espera que este estudio permita evaluar los efectos de un programa de ET + ES sobre diferentes variables relacionadas con la funcionalidad y la autonomía de las personas diagnosticadas de distrofia muscular. Los resultados obtenidos contribuirán a reforzar la evidencia científica disponible en la actualidad sobre los efectos y la seguridad del ejercicio terapéutico en esta población y podrían facilitar la implementación de programas similares en diferentes entornos (hospitalario y comunitario).

Número registro clinicaltrials.gov: NCT05081791

PALABRAS CLAVE: Distrofia muscular, ejercicio terapéutico, capacidad funcional, fuerza muscular.

ESTUDIO CUALITATIVO SOBRE LAS EXPERIENCIAS ASOCIADAS A LA INTERVENCIÓN PREOPERATORIA DE FISIOTERAPIA EN PACIENTES OPERADOS DE ARTROPLASTIA TOTAL DE RODILLA

Escribà Salvans, Anna¹; Ochandorena-Acha, Mirari¹; Yildirim, Meltem¹; Terradas-Monllor, Marc¹

¹Research group on Methodology, Methods, Models and Outcomes of Health and Social Sciences (M₃O). Facultad de Ciencias de la Salud y del Bienestar. Centro de Investigación Sanitaria y Social (CESS). Universidad de Vic-Universidad Central de Cataluña [UVic-UCC].

Autor de correspondència: Ochandorena-Acha, Mirari mirari.ochandorena@uvic.cat

Convocatoria 2021 de ayudas a la investigación del Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya (R08/21).

RESUMEN

Antecedentes: La artrosis de rodilla es una de las causas principales del dolor, inmovilidad y discapacidad en la población adulta, y suele ser la principal razón para realizar una artroplastia total de rodilla. Existen estudios que observan una incidencia de dolor persistente postquirúrgico de hasta un 58 %. Dado el impacto socioeconómico de esta patología es necesario continuar investigando el abordaje perioperatorio de estos sujetos para mejorar los resultados obtenidos. La presente investigación cualitativa se realiza en el contexto de un ensayo clínico aleatorizado, llevado a cabo con el objetivo de evaluar la influencia de la fisioterapia preoperatoria en el desarrollo del dolor crónico postquirúrgico en las personas con altos niveles de catastrofismo.

Objetivos: Conocer las experiencias en la recuperación de la artroplastia total de rodilla, en sujetos con altos niveles de catastrofismo ante el dolor, tras haber recibido o no una intervención preoperatoria de fisioterapia.

Metodología: Estudio de diseño cualitativo, llevado a cabo mediante entrevistas semiestructuradas y análisis temático. El estudio tiene un enfoque fenomenológico y se realizará desde el paradigma interpretativo.

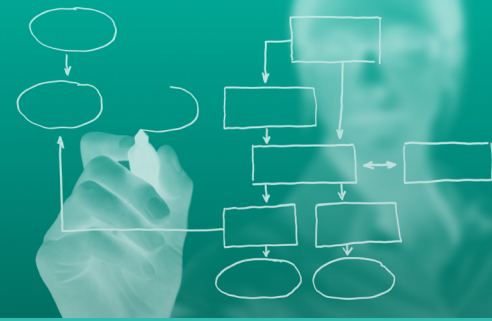
Resultados esperados: La presente investigación podría ayudar a entender mejor cuáles son los factores clave para garantizar el éxito del tratamiento, tanto en los resultados de la calidad de vida del paciente, como en el posterior uso del sistema sanitario y sus costes asocia-

dos. Con la investigación cualitativa esperamos entender mejor las vivencias de los sujetos sometidos a intervenciones complejas. Además, los resultados de esta investigación podrían demostrar la necesidad de realizar una intervención preoperatoria de fisioterapia para mejorar la autoeficacia de los pacientes, así como la experiencia en la recuperación de la artroplastia total de rodilla. Asimismo, todo ello facilitaría la adaptación del plan de tratamiento de fisioterapia a las necesidades de los pacientes, en concreto para aquéllos que presentan altos niveles de catastrofismo ante el dolor.

Discusión: Para nuestro conocimiento, es el primer estudio cualitativo que se realizaría para conocer las experiencias en la rehabilitación de los pacientes intervenidos de artroplastia total de rodilla y que habrían recibido diferentes intervenciones preoperatorias de fisioterapia. Los resultados de la presente investigación aportarían conocimiento para mejorar el abordaje perioperatorio y los resultados de la rehabilitación en los pacientes que van a intervenir de artroplastia de rodilla. Los resultados de este estudio cualitativo serían complementarios de los del ensayo clínico aleatorizado. En último lugar, los hallazgos podrían demostrar la necesidad de realizar una intervención preoperatoria de fisioterapia para mejorar la autoeficacia de los pacientes, así como la experiencia en la recuperación de la artroplastia total de rodilla.

PALABRAS CLAVE: Investigación cualitativa, modalidades de fisioterapia, terapia por ejercicio, catastrofización, osteoartritis.

KEY WORDS: Qualitative research, physical therapy modalities, exercise therapy, catastrophization, osteoarthritis.

VALIDACIÓN DE UN PROGRAMA DE EJERCICIOS DE DOBLE TAREA PARA LA MEJORA DEL EQUILIBRIO Y VELOCIDAD DE LA MARCHA EN EL ADULTO MAYOR: MÉTODO DELPHI

Luz Adriana Varela-Vásquez¹, Montserrat Girabent-Farrés², Almudena Medina-Rincón³,
Sandra Rierola-Fochs¹, Javier Jerez-Roig¹, Eduard Minobes-Molina¹

¹Research Group on Methodology, Methods, Models and Outcomes of Health and Social Sciences (M₃O), Faculty of Health Sciences and Welfare, University of Vic-Central University of Catalonia (UVic-UCC), Vic, Barcelona, Spain.

²Department of Physiotherapy, School of Health Sciences, TecnoCampus-Pompeu Fabra University, Mataró, Barcelona, Spain.

³RE-FIT Barcelona Research Group, Parc Sanitari Pere Virgili and Vall d'Hebrón Research Institute (VIHR), Barcelona, Spain.

Autor de correspondència: Javier Jerez-Roig, Research group on Methodology, Methods, Models and Outcomes of Health and Social Sciences (M₃O), Faculty of Health Science and Welfare. Centre for Health and Social Care Research (CESS). University of Vic-Central University of Catalonia (UVic-UCC), e-mail: javier.jerez@uvic.cat, +34938816025, C. Sagrada Família, 7, 08500 Vic, Spain.

Financiación: Este trabajo ha contado con una ayuda a la investigación del Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya [subvención número 002/2019].

RESUMEN

Antecedentes: La mayoría de los programas de ejercicio físico para adultos mayores trabajan el componente físico de forma aislada, excluyendo los aspectos cognitivos. Estudios previos reportaron que ambos componentes (físico y cognitivo) son necesarios para el correcto funcionamiento de las personas mayores en la sociedad.

Objetivo: Crear y validar un programa de ejercicios de doble tarea (DualPro) para mejorar el equilibrio y la velocidad de la marcha en personas mayores.

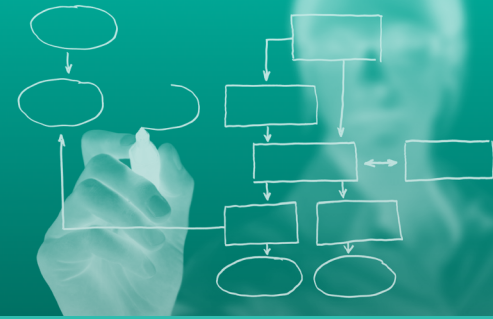
Metodología: Para la validación se utilizó el consenso de expertos o método Delphi. Se reclutó un grupo de 17 expertos en neurorrehabilitación y geriatría para evaluar el programa de ejercicios propuesto. Fueron seleccionados teniendo en cuenta su experiencia en la práctica clínica, así como su conocimiento del tema mediante la utilización del coeficiente de competencia del experto (K).

Se enviaron cuestionarios online con un total de 11 ejercicios, que debían ser puntuados mediante una escala de "Likert" de 1 a 7.

Resultados: Se realizaron dos rondas para lograr un 100 % de consenso en todos los ejercicios. El rango intercuartílico de cada ejercicio en ambas rondas se mantuvo estable. Durante la segunda ronda el rango intercuartílico relativo fue menor a 15 % en todas las preguntas, demostrando de esta forma el consenso entre los expertos.

Conclusiones: Expertos en neurorrehabilitación y geriatría han concluido la validez del programa DualPro, enfocado a mejorar el equilibrio y la velocidad de la marcha de las personas mayores. El programa DualPro puede ayudar en la homogeneización del uso de ejercicios de doble tarea en futuros estudios y en la práctica profesional.

PALABRAS CLAVE: Doble tarea, equilibrio, velocidad de marcha, ejercicio terapéutico, adulto mayor.

EL DIAGRAMA DE GANTT COM A RECURS PER GESTIONAR PROJECTES DE RECERCA

Javier Jerez-Roig¹, Maria Giné-Garriga^{2,3}, Laura Coll-Planas^{1,4}, Luciana Moizé-Arcone⁵, Montse Romero-Mas¹

1 Grup de recerca Methodology, Methods, Models and Outcomes of Health and Social Sciences (M₃O). Facultat de Ciències de la Salut i el Benestar. Centre d'Estudis Sanitaris i Socials (CESS). Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC), Barcelona.

2 Grup de Recerca en Salut, Activitat Física i Esport (SAFE). Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna, Barcelona.

3 Facultat de Ciències de la Salut, Universitat Ramon Llull, Barcelona.

4 Fundació Salut i Envelliment (Foundation on Health and Ageing), Universitat Autònoma de Barcelona, Barcelona.

5 Grup de recerca AFIRS-Recerca en Salut i Rendiment Esportiu. Escola Superior de Ciències de la Salut-TecnoCampus Mataró-UPF, Barcelona.

Contacte: Dr. Javier Jerez-Roig, correu electrònic: javier.jerez@uvic.cat, +34938816025

RESUM

Qualsevol projecte de recerca implica múltiples activitats i terminis i, per tant, requereix tasques de gestió que seran clau per implementar amb èxit l'estudi. L'ús de tècniques senzilles de gestió permet organitzar i fer un seguiment acurat del projecte d'investigació facilitant una planificació de les càrregues de treball de manera més eficaç, la identificació del temps que cal dedicar a cada fase del projecte, l'establiment d'objectius intermedis i finals, així com la supervisió clara de l'evolució global del projecte.

Una tècnica senzilla però altament eficaç és l'elaboració d'un diagrama de Gantt, que ens proporciona una visió general del desenvolupament del projecte de recerca, basat en la planificació de les diferents fases en funció d'una estimació del temps que ens caldrà dedicar a cada una d'elles.

En la gestió de projectes, la planificació de fases, activitats i tasques individuals sempre es treballa partint de la data límit (de lliurament o finalització del projecte, sovint s'utilitza la terminologia en anglès de *deadline*). Per tant, la quantitat de temps que es necessita per

completar cada tasca depèn de la planificació general del projecte. Algunes tasques s'han de dur a terme de manera consecutiva (és a dir, no es pot iniciar la següent tasca fins que no s'hagi completat l'anterior, per exemple un assaig clínic se sol fer després d'un pilotatge inicial), altres tasques es poden dur a terme simultàniament (és a dir, al mateix temps, per exemple, es poden començar tasques de disseminació del projecte com fer el web mentre es dissenya el pilotatge de l'estudi), mentre que altres tasques es poden iniciar abans que s'hagi completat la tasca anterior, tot i que no es poden finalitzar fins que la tasca anterior s'hagi completat (per exemple, és possible començar a analitzar algunes dades mentre encara s'estan recollint).

En aquest article es definirà què és un diagrama de Gantt, les seves funcions i elements característics: *workpackages* (WP) o "paquets de treball", *deliverables* ("lliuraments") i *milestones* ("fites estratègiques a assolir"). Es donarà un exemple de diagrama i s'exposaran errors que es poden cometre a l'hora de realitzar un diagrama de Gantt.

PARAULES CLAU: diagrama de Gantt, gestió de projectes, implementació, recerca.

QUÈ ÉS I QUINES FUNCIONS TÉ UN DIAGRAMA DE GANTT (GANTT CHART)?

El diagrama de Gantt és un esquema gràfic on es descriuen les fases, activitats i tasques individuals previstes que s'han de desenvolupar en un projecte de recerca, indicant quan s'han de realitzar i durant quin període de temps. És una eina molt útil per a la planificació del treball, que descriu visualment totes les accions. Es realitza al definir la idea del projecte, és a dir, al redactar l'estudi per tal de cercar finançament o l'aprovació per part d'algun organisme de recerca com, per exemple, un comitè d'ètica. Així mateix, permet conèixer com avança un projecte i, en aquest sentit, també és útil com a instrument de control de qualitat. No es tracta d'un instrument immutable, sinó que permet modificacions durant el transcurs del procés de treball, revisant les tasques planificades per tal d'adequar-les a les noves necessitats i/o imprevistos derivats de la implementació (per exemple, s'allarga l'aprovació del comitè d'ètic o el reclutament de participants) (1).

HISTÒRIA I APLICACIONS DEL DIAGRAMA DE GANTT

El concepte va ser desenvolupat per primera vegada al voltant del segle XIX per l'americà Henry L. Gantt, qui, amb un company anomenat Frederick Taylor, va idear un mètode per descriure la planificació de la producció i la càrrega de recursos per a fàbriques i tallers. En realitat, els primers diagrames de Gantt eren més semblants a una taula que a un gràfic o figura (2). Posteriorment, un dels seus primers usos va ocórrer durant la Primera Guerra Mundial, com a instrument per planificar la logística militar (3). A partir d'aleshores el diagrama de Gantt s'ha utilitzat en diversos àmbits, com ara el món de l'empresa per al control de la qualitat, l'àrea d'educació per desenvolupar el treball per projectes o l'àrea de la recerca per poder gestionar i guiar la implementació dels projectes, entre d'altres (1). Amb l'arribada d'internet, a finals del segle XX, va sorgir la possibilitat de crear diagrames de Gantt més complexos i elaborats i, fins i tot, actualment existeixen recursos web específics per crear-ne, com ara OmniPlan (4), ganttter.com (5) o tomsplanner.com (6).

En el món de la recerca, el diagrama de Gantt, com ja s'ha comentat, és un recurs útil per planificar el procés de treball que s'usa en la gestió de projectes i freqüentment a les reunions de treball per tal de monitorar que les tasques s'estiguin implementant en el temps inicialment previst i, en cas contrari, poder aplicar ajustos. A l'hora de crear un nou projecte de recerca, després de tenir clar els aspectes científics com són la pregunta de recerca (objectius d'estudi) i la metodologia per poder-la respondre, és fonamental definir com es farà la implementació del projecte, per això cal desenvolupar el pla de treball que indica com es du a terme el projecte, i és en aquesta fase on el diagrama de Gantt pren rellevància. Dissenyar i aplicar aquest tipus de diagrama és útil per distribuir el temps dedicat per a cada

tasca, assignar les persones responsables, planificar fites i, per tant, poder assolir els productes resultants de la recerca a temps. Els diagrames de Gantt resulten especialment importants en el cas de projectes grans pel que fa al gran nombre de centres (*partners*) i persones investigadores involucrades i paquets de treball (WP), amb terminis (*deadlines*) estrictes relacionats amb entregues diverses com ara informes de progrés i resultats, informes finals, *outputs*, etc. Es recomana revisar el Gantt com a mínim cada dues setmanes per tal d'avaluar el progrés del treball d'equip i fer els ajustos necessaris, si s'escau. Aquesta revisió periòdica ajuda a assolir les metes inicialment previstes (4).

QUINS ELEMENTS CONTÉ UN DIAGRAMA DE GANTT?

Els diagrames de Gantt van més enllà del cronograma "tradicional" on generalment només consten les tasques a realitzar i el moment de dur-les a terme. El Gantt, a més, conté una sèrie d'elements característics que el fan més ric i alhora més complex com són els WP o "paquets de treball", els *deliverables* o "lliuraments" i els *milestones* o "fites estratègiques a assolir" (7). Encara que existeixen aquests trets característics comuns, poden existir tants diagrames de Gantt com projectes de recerca i, per tant, cal adaptar el pla de treball a les necessitats i requeriments de cada cas.

Els **paquets de treball (workpackages o WP)** són blocs principals de treball. El nombre de WPs depèn de la naturalesa de cada projecte, però la majoria de projectes n'inclouen entre 4 i 8. En projectes multicèntrics, cada WP sol tenir una persona coordinadora (WP *leader*) i cada centre/investigador implicat té definit en quines tasques participa. Generalment, el primer WP està dedicat a la gestió (*management*) o coordinació general del projecte i el darrer a disseminació. El WP1, per tant, consta de tasques com ara la coordinació del grup a través de comunicació síncrona i asíncrona, l'elaboració de documents com informes de progrés i altres relacionades amb la coordinació general del projecte. El WP2, 3, etc. se sol dedicar a la part més investigadora/científica del projecte com, per exemple, desenvolupament de l'estudi pilot (veure Figura 1); tasques típiques d'aquests blocs de treball són l'entrenament de l'equip, la presa de mesures o l'aplicació de la intervenció (en el cas d'estudis amb intervencions), entre altres. El darrer WP se sol dedicar a la divulgació científica, la comunicació de resultats a la comunitat no científica (societat en general) i a l'explotació de resultats, si s'escau. Es recomana que les tasques d'aquest WP es desenvolupin des de l'inici del projecte, realitzant un pla de comunicació del projecte i comunicant el projecte a la comunitat no científica a través de diversos mitjans com ara les xarxes socials, un blog, xerrades, etc.

Un **lliurament (deliverable)** és un resultat (*output*) concret d'un WP, significatiu des del punt de vista dels objectius del treball. Pot ser, per exemple, un informe de l'estat del projecte (intermedi o final), un informe de

resultats, un *software* que s'ha desenvolupat en el projecte, una guia de recomanacions resultant de l'estudi, etc. Els números dels lliuraments s'ordenen segons el paquet de treball (WP) al que pertanyen i les dates de lliurament. Per exemple, el lliurament 4.2 seria el segon lliurament del paquet de treball 4. El lliurament ha de constar visualment al mes on pertocui del Gantt i la seva descripció consta per separat al text o a un taula (7).

Les **fites (milestones)** són punts de control de l'acció que ajuden a traçar el progrés del projecte. Les fites poden correspondre a la finalització d'un lliurament clau, la qual cosa que permet iniciar la següent fase del treball. També poden ser necessaris en punts intermedis del procés perquè, si han sorgit problemes, es puguin adoptar mesures correctores. Una fita pot ser un punt decisiu crític en l'acció, en què, per exemple, l'investigador ha de decidir quina de les diverses tecnologies adoptarà per al seu desenvolupament posterior. Exemples de fites serien: estar preparat per iniciar el treball de camp (després de comptar amb l'aprovació del Comitè d'Ètica i tot l'equip de recerca i el material preparats); haver finalitzat l'estudi pilot i estar preparat per aplicar l'estudi principal o haver finalitzat tota la pressa de mesures (7).

A continuació, a la Figura 1, consta un exemple de diagrama de Gantt per a un projecte de recerca de 2 anys de durada.

A la Taula 1 consta un exemple de pla de treball per al WP1 amb les tasques, mesos concrets dedicats, lliuraments i fites del Gantt mostrat a la Figura 1. Cal destacar que només es tracta d'un cas/exemple fictici; cal destacar el diagrama i el pla de treball segons diversos factors, com ara els objectius del projecte, durada total del projecte, requisits de l'entitat financeradora d'entregar informes de resultats, etc. Tots els lliuraments i fites descrits al pla de treball han de constar al diagrama en un moment (mes) adequat per al correcte desenvolupament del projecte.

QUIN SÓN ELS ERRORS MÉS COMUNS A L'HORA DE DISSENYAR UN DIAGRAMA DE GANTT?

Assignació inadequada de WPs. Els WPs són paquets de treball relativament grans i, per tant, es relacionen amb diverses tasques. Definir tasques molt específiques (per exemple, presa de mesures o aplicació d'intervenció...) per crear més WPs no és necessari i pot complicar innecessàriament l'estructura del diagrama.

Distribució inadequada de la càrrega de treball durant els mesos de treball. Aquest fet es pot visualitzar al Gantt quan coincideixen tots o la majoria de paquets de treball durant un període concret del procés de treball. S'entén que puguin existir moments de càrrega més elevada de treball en determinats mesos, però cal evitar, en la mesura del possible, assignar moltes tasques

Figura 1

Exemple de diagrama de Gantt de 2 anys de durada amb 4 paquets de treball principals. Font: elaboració pròpia.

Mes	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
WP1: coordinació-management																								
Deliverables											D1.1													D1.2
Milestones	M1.1				M1.2						M1.3						M1.4							M1.5
WP2: estudi pilot																								
Deliverables		D2.1		D2.2				D2.3																
Milestones		M2.1						M2.2																
WP3: estudi principal																								
Deliverables											D3.1			D3.2									D3.3, D3.4	
Milestones												M3.1						M3.2	M3.3					
WP4: divulgació...																								
Deliverables				D4.1				D4.2		D4.3	D4.4						D4.5			D4.6		D4.7	D4.8	D4.9
Milestones								M4.1															M4.2	

Taula 1

Exemple de pla de treball (taula descriptiva complementària al diagrama de Gantt).

WP 1: Coordinació-management Start month: M1- End month: M24
Tasques i mesos dedicats (M): T1.1. Reunions mensuals de coordinació de l'equip de recerca: M1-M24; T1.2. Preparació d'informes: M12 (intermedi) i M24 (final)
Deliverables: D1.1: Informe intermedi (progressió del projecte, revisió de riscos...); D1.2: Informe final de resultats de l'estudi.
Milestones: M1.1: Conveni de col·laboració signat; M1.2: Revisió interna de control realitzada; M1.3: Revisió de control anual realitzada; M1.4: Revisió de control de 18 mesos realitzada; M1.5: Revisió final realitzada.

en poc temps. També es podria donar el fet contrari, és a dir, que el volum de treball no estigui ben justificat, assignant més temps del necessari per determinades tasques que es podrien desenvolupar amb menys recursos (8). Una manera d'ajustar la càrrega de treball i de poder preveure potencials problemes en la gestió del projecte és dedicar uns mesos de preparació (prèvia a la tasca principal) i extensió (posterior a la tasca principal), com es pot veure a l'exemple de diagrama de Gantt (Figura 1).

Durada inadequada d'un o més paquets de treball. Aquest error està relacionat amb l'anterior. Ocasionalment es dedica més o menys temps del que s'hauria de dedicar a un o més WPs. Un error típic, que es penalitza, per exemple, en convocatòries europees, és deixar només per al final les tasques de divulgació científica, comunicació a la societat i explotació de resultats. Es recomana que el WP de divulgació i el de *management* (coordinació general del projecte) es desenvolupin durant tots els mesos de treball del projecte. Es diu que tasques com ara la divulgació de l'existència del projecte de recerca a través de xarxes socials es pot començar a l'inici del projecte i el pla de comunicació s'ha de desenvolupar també en els primers mesos del projecte, sent actualitzat si fos necessari.

Distribució inadequada del volum de treball entre els membres de l'equip investigador. Pot ocórrer que s'assignin moltes tasques a poques persones de l'equip. Per exemple, pot haver-hi una tendència a què la major part de la feina recaigui només en l'investigador principal. Es recomana distribuir i consensuar la feina entre els investigadors, de manera que s'aconsegueixi el màxim acord possible per tal de poder generar un bon ambient de treball i l'eficiència de l'equip.

Absència d'elements fonamentals. Aquest fet es dona quan el Gantt no és suficientment ric, és a dir, falten un o més lliuraments i/o fites per assegurar la correcta implementació del projecte (8).

CONCLUSIONS

El diagrama de Gantt és un recurs gràfic utilitzat per planificar i organitzar les fases i les tasques a realitzar d'un projecte i facilitar la gestió de recursos i el seguiment de l'assoliment dels objectius. S'usa freqüentment en la gestió de projectes de recerca per facilitar la seva implementació i generalment inclou elements característics com *workpackages* (WP) o "paquets de treball", *deliverables* ("lliuraments") i *milestones* (fites estratègiques a assolir). A banda, se sol incloure una taula amb la descripció d'aquests elements i amb les tasques concretes a realitzar. Encara que es necessita un cert temps per familiaritzar-se amb aquest tipus de diagrames i pràctica per al seu desenvolupament, resulta un recurs útil i eficient per a la implementació i seguiment adequat dels projectes de recerca.

BIBLIOGRAFIA

1. Adams, editor. Cossos Especials A i B. Barcelona, 2019.
2. Clark, W., 1922. The Gantt Chart. The Ronald Press Co., New York.
3. Morris PWG. The Management of Projects. Telford T, editor. 1994.
4. Levin SP, Levin M. Managing Ideas, People, and Projects: Organizational Tools and Strategies for Researchers. Vol. 20, iScience. 2019. p. 278–91.
5. <https://www.gantter.com/>
6. <https://www.tomsplanner.com/>
7. Sk M, Actions C, Fellowships I. National Contact Points for Horizon 2020. 2018;
8. Canny G, Universities I, le A. Network of the Marie Skłodowska-Curie Actions National Contact Points for the mobile scientific and innovation community MSCA-Individual Fellowship Handbook 2020 Work Package Leader: Innovation Authority [IL]. 2020;(3):1–45. Available from: www.net4mobilityplus.eu

FISIOTERÀPIA I MOBILITZACIÓ PRECOÇ EN EL PACIENT CRÍTIC AL "XLVII CONGRESO NACIONAL DE LA SEEIUC"

Celebrat a Sevilla del 12 al 15 de juny del 2022

Irene Reynals Hidalgo. Col. núm. 11066

irene.reynals@gmail.com

Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya

La SEEIUC és la "Sociedad Española de Enfermería Intensiva y Unidades Coronarias". Es tracta doncs d'una associació científica que neix a la dècada dels anys 60 a Madrid, però que no es constitueix com a tal fins a l'any 1979. És creada per infermers i infermeres que tenen l'objectiu d'intercanviar experiències, compartir nous coneixements i promoure la formació especialitzada en relació al pacient crític i coronari. En els últims anys s'ha animat als i les fisioterapeutes del territori nacional a participar en els congressos amb comunicacions orals, pòsters, entre d'altres. En relació amb la fisioteràpia, també s'organitzen taules rodones, tallers i simposis en els quals el tema principal és la rehabilitació en el pacient crític.

L'últim congrés es va celebrar el juny passat a Sevilla i es tractava del primer congrés realitzat presencialment després de la pandèmia per la COVID-19. Per aquest motiu, el lema d'aquest any ha estat "Liderazgo en un tiempo nuevo" per mostrar el que es considera que ha de definir aquesta nova era després de la crisi sanitària viscuda. És a dir, el que es vol posar de manifest és la necessitat de l'especialització en infermeria i fisioteràpia en l'àmbit del pacient crític perquè l'atenció a aquest pacient sigui l'òptima i per a què aquestes professions adquireixin la importància que els hi pertoca. L'eix del congrés, doncs, ha girat entorn a aquest objectiu. En l'àmbit de la fisioteràpia, el tema principal ha estat la mobilització precoç (MP) del pacient crític.

La mobilització precoç inclou el conjunt d'intervencions i tractaments planificats amb una progressió determinada per mantenir i restablir la capacitat funcional i l'autonomia del pacient crític i també per minimitzar els efectes derivats de la immobilització al llit. L'objectiu de la MP és retornar als i les pacients el seu estat previ a l'ingrés a la Unitat de Cures Intensives (UCI). La MP pretén reduir l'efecte de la debilitat adquirida a l'UCI. El propi ingrés a una UCI, la ventilació mecànica (VM), la sedació i la pròpia patologia crítica afavoreixen un dete-

riorament físic evident i l'aparició de debilitat adquirida en els i les pacients.

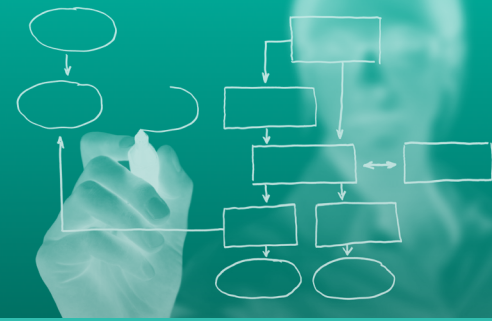
Gràcies a la mobilització precoç es produeix una millora de la funció física del pacient a l'alta hospitalària, una disminució dels dies de VM, així com una disminució dels dies d'estada a l'UCI i d'estada hospitalària posterior. En el pacient, es produeix un augment de la força muscular global i, específicament, de la musculatura respiratòria. També s'observa una menor incidència d'atelectàsis i pneumònia associada a la VM. Finalment, tot això permet que els i les pacients duguin a terme la bipedestació i la deambulació per si mateixos i aconseguixin caminar més distància en el moment de l'alta de l'UCI. El resultat final és una millor qualitat de vida dels i les pacients a curt i llarg termini.

La mobilització precoç és un procediment segur; s'han reportat molt pocs casos d'efectes adversos en els estudis publicats. Els protocols de mobilització precoç s'estan aplicant a pràcticament totes les UCI a nivell nacional amb diferents perfils de pacients: cirurgia abdominal (oncològica, per exemple), malalties neurodegeneratives, cirurgia cardíaca, pacients amb politraumatisme d'alta energia, pacients amb patologia respiratòria de base que pateixen reaguditzacions, malalties causades per agents vírics (per exemple: el SARS-COV-2 o el virus de la grip) que comprometen les vies respiratòries, pacients neurocrítics (traumatisme cranioencefàlic, accident vascular cerebral), entre d'altres. També mencionar la importància que rep l'aplicació de la MP en pacients sotmesos a tècniques de depuració extracorpòria.

L'aplicació dels protocols de mobilització precoç recau en l'equip multidisciplinari; és fonamental que els i les membres d'aquest equip estiguin experimentats en aquest procediment i el coneguin per extreure'n el major benefici. Es tracta doncs d'un equip format per metges i metgesses intensivistes, els i les infermeres, els i les auxiliars d'infermeria, els i les zeladores, els i

les fisioterapeutes i tota la resta de personal que treballa a una UCI.

La conclusió final és que la presència dels i les fisioterapeutes a les UCI és fonamental per afavorir el procés de recuperació del pacient crític i també és important l'especialització dels i les professionals. Una altra conclusió a destacar és que és pràcticament imperativa la cohesió de l'equip de professionals que treballen a l'UCI i, per aquest motiu, cada vegada és més freqüent la interacció dels diferents perfils sanitaris en congressos d'aquest tipus amb l'objectiu de divulgar i compartir coneixements.

II CONGRÉS INTERNACIONAL DE FISIOTERÀPIA (FTP22)

Javier Jerez Roig (assessor de recerca del CFC), Luciana Moizé (exvicedegana del CFC)

Els passats 27 i 28 de maig va tenir lloc el II Congrés Internacional de Fisioteràpia (FTP22), organitzat pel Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya. Després de l'ajornament degut a la pandèmia, s'esperava amb especial entusiasme aquest esdeveniment, un dels més destacats a nivell mundial i que gradualment mostra un enfocament més basat en l'evidència científica. Hi varen participar gairebé 2.000 fisioterapeutes (comptant assistents, voluntaris, organitzadors, etc.) i més de 100 ponents nacionals i internacionals. Les àrees temàtiques més freqüents de les ponències van ser l'activitat física terapèutica (15), el sòl pelvià (12) i la neuromusculoesquelètica (11), seguides del dolor, l'esport, la geriatria, pediatria, neurologia, fisioteràpia invasiva, R+D+I (recerca, desenvolupament i innovació), covid persistent, respiratòria i d'altres. A més, es varen presentar 80 pòsters i 32 comunicacions orals en les 11 sales simultànies del Centre Convencions Internacional de Barcelona (CCIB - Fòrum). També es varen realitzar 2 cursos pre-Congrés per part de Ben Cormack i Erika Céspedes.

La inauguració va comptar amb el degà del CFC, Ramon Aiguadé, i l'aleshores conseller de Salut, Josep Maria Argimon, que va anunciar el desplegament de la figura del fisioterapeuta als equips d'atenció primària de tot el territori abans que finalitzi l'any 2022.

El Congrés va comptar també amb una fira comercial, que va agrupar més de 30 estands d'empreses vinculades amb la professió proveïdores de material, formació i innovació en un espai de 800 metres quadrats. En el mateix espai, la programació de tallers va ser el complement ideal per als centenars de visitants de l'FTP22.

També es va organitzar el debat sobre la pròpia professió "La taula de la fisioteràpia" en què hi van participar representants de diferents col·lectius sanitaris i associacions de malalts. El debat va servir per posar de manifest la necessitat d'incrementar la presència de la

fisioteràpia i de l'abordatge multidisciplinari per tal de poder fer front als reptes actuals del sistema sanitari.

Durant els dos dies del Congrés també es van organitzar activitats al marge del programa científic. D'una banda, es va gaudir de la música gràcies a *Northern Cellos* i *Bi-polar*. De l'altra, els companys del MUAFT (Màster Universitari d'Activitat Física Terapèutica de la Facultat de Ciències de la Salut Blanquerna) van realitzar sessions lúdiques d'Activitat Física Terapèutica. I Lia Jensen va posar la banda sonora a un *afterwork* en el qual gairebé un centenar de persones es va reunir per compartir una bona estona de diversió. També cal destacar l'exposició de fotografies 'Cicatrices', el projecte itinerant de l'artista Claudia Quintana, en col·laboració amb l'Associació contra el Càncer a Barcelona.

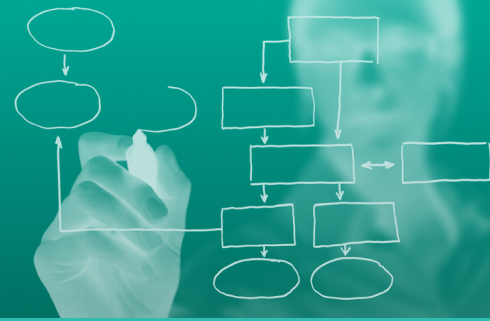
Durant la cloenda del Congrés, que va anar a càrrec del degà del Col·legi, Ramon Aiguadé, i de la vocal de la Junta de Govern, Yolanda Sánchez, es va aprofitar l'ocasió per entregar els premis del Congrés en quatre categories: guanyador del concurs de projectes, millor comunicació oral, millor pòster i el tuit d'or. El projecte "Prevenición con Restricción del flujo sanguíneo de la neuropatía inducida por quimioterapia" de María López Garzón va guanyar el Concurs de Projectes FTPITCH. Pel que fa a les comunicacions orals, Vinicius Rosa de Oliveira va resultar el guanyador amb *How COVID-19 Pandemic Affected Urinary Incontinence and its Management in Nursing Homes: a Descriptive Phenomenological Study*. Per la seva banda, el pòster guanyador va ser *Static postural changes after forefoot weight training in long-distance athletes: clinical trial*, presentat per Pere Palmada Andreu. I finalment, el premi al tuit d'or se'l va endur Víctor Fernández Blanco.

Van ser dos dies intensos en els quals vam poder compartir coneixements, complicitats, punts de vista, reptes i sinergies. Dos dies en els quals Barcelona es va convertir en la capital mundial de la fisioteràpia.

Col·legi
de Fisioterapeutes
de Catalunya

ACTUALITZACIONS EN FISIOTERÀPIA

AGENDA

The World Physiotherapy Congress 2023

Data i lloc: del 2 al 4 de juny de 2023, Dubai

Informació: <https://wp2023.world.physio>

International Federation of Orthopaedic Manipulative Physical Therapists Conference 2024

Data i lloc: del 4 al 6 de juliol de 2024,
Basilea

Informació: <https://www.ifomptbasel2024.org>

ACTUALITZACIONS EN FISIOTERÀPIA

Número XX. Desembre 2022

Dipòsit legal: B-16049-2012
ISSN - 2014-6809